

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ไม่หยุดนิ่ง สังคมไทยแปรเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรมและการบริการ โดยมีแนวคิดที่ยึดติดความเป็นทุนนิยม และวัตถุนิยม แนวคิดเหล่านี้ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ขาดความสมดุล เนื่องจากเป็นวิธีคิดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว เพราะเชื่อว่าการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าและการเติบโตทางเงินตรา เป็นสิ่งที่ช่วยให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น เมื่อเศรษฐกิจดีย่อมผลักดันให้สังคมดีตามไปด้วย แต่แล้วการพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมนานัปการ ศีลธรรมจริยธรรมที่เคยดำรงอยู่ในสังคมขาดหายและเสื่อมลง ดูเหมือนว่ายิ่งมีการพัฒนามากขึ้นเพียงใด ยิ่งมีปัญหามากขึ้นเท่านั้น ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจึงเป็นเสมือนเงาตามตัวของความก้าวหน้าที่คาดหวัง

สภาพดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่อยู่รายล้อมสมาชิกของสังคม จึงส่งผลกระทบต่อบุคคลทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศที่ต้องเติบโตมากับสภาพสังคมดังกล่าวด้วยเช่นกัน หากพวกเขาเหล่านี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่และได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว รวมถึงความช่วยเหลือจากสังคมรอบข้าง ย่อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ เพราะสามารถอยู่ร่วมกับกระแสความเปลี่ยนแปลงและความเสื่อมโทรมทางจริยธรรมเหล่านี้ได้ แต่ในทางกลับกันยังคงมีเด็กและเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากที่ต้องเติบโตขึ้นมาจากความขัดแย้งของครอบครัว ขาดการให้คำแนะนำปรึกษา ดูแลเอาใจใส่ และการสั่งสอนพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม อันเนื่องมาจากการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องเข้าสู่ระบบการแข่งขันและสังคมเงินตรา โดยเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความสุขและความสบายของครอบครัว จึงทำให้เวลาในการอยู่ดูแลบุตรธิดาของตนลดน้อยลง เกิดความห่างเหิน เปราะบาง ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่เป็นวัยแห่งการค้นหานั้นถูกชักจูงให้กระทำผิดโดยง่าย ประกอบกับความอยากรู้ อยากลอง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความคึกคะนอง ยิ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานที่ดีงามของสังคม ตลอดจนการมีพฤติกรรมที่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนจากปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่ยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง

จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 33,308 คน ในขณะที่ ปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 มีจำนวน 36,080 คน และ 48,218 คน ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2549 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึง 12,138 คน หรือก็คือเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 33 สำหรับปี พ.ศ. 2550 มีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีทั้งสิ้น 51,128 คน เมื่อพิจารณาถึงฐานความผิดจะพบว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง รวมถึงความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547-2550

ตารางที่ 1.1

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ
ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.					
	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	7,949	8,886	10,496	10,733	14,314	14,764
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	3,054	4,843	5,969	6,112	8,284	7,784
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,479	1,735	2,416	2,608	3,652	2,154
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง	681	1,016	1,149	1,271	1,731	3,247
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	16,723	5,897	5,310	6,542	8,803	10,279
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ ระเบิด	1,380	1,957	2,031	2,404	3,414	3,650
ความผิดอื่น ๆ	4,019	5,581	5,937	6,338	8,020	9,250
รวม	35,285	29,915	33,308	36,080	48,218	51,128

ที่มา: กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

จากสถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้ทำให้หลายฝ่ายตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงมีความพยายามในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในเชิง

ป้องกันนั้นมีการให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความอบอุ่น การทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนในการดูแลสมาชิกของชุมชนและการสร้างความผูกพันทางสังคมที่เข้มแข็ง ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน สำหรับการทำงานในเชิงรับนั้นมีการให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยการพัฒนารูปแบบและวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ เนื่องด้วยการตระหนักถึงความเยาว์วัย การขาดวุฒิภาวะและประสบการณ์ รวมถึงความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็กและเยาวชน โดยวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนนั้นจะเป็นการดำเนินการที่คำนึงถึงการพัฒนา แก้ไขฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสม รวมถึงการเล็งเห็นความสำคัญของการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จึงมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ขึ้น ซึ่งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนกระทำผิด ใน 4 วิธีการหลัก คือ

- 1) วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งมีทั้งวิธีการที่ไม่ตัดอิสระภาพ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การมอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดา โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาระวังมิให้เด็กและเยาวชนนั้นก่อเหตุร้าย สำหรับวิธีการตัดอิสระภาพ เช่น การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรม
- 2) การลงโทษทางอาญา โดยปกติศาลเยาวชนและครอบครัวมักจะเปลี่ยนโทษจำคุกหรือปรับเป็นวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน
- 3) การคุมประพฤติ เป็นวิธีการแก้ไขผู้กระทำผิดด้วยการปล่อยตัวไปและให้ความไว้วางใจว่าจะประพฤติตัวดีและเป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลฯ วางไว้ โดยอยู่ภายใต้การดูแลแนะนำของพนักงานคุมประพฤติ
- 4) การฝึกอบรม เป็นวิธีจำกัดอิสระภาพของเด็กและเยาวชน ซึ่งภายในศูนย์ฝึกและอบรมจะมีการฝึกอบรมความรู้ ทักษะแขนงวิชาต่าง ๆ รวมถึงการฝึกอบรมทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสม

นอกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักหรือรูปแบบที่เป็นทางการแล้วยังมีการให้ความสำคัญกับการนำวิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวมาใช้เพื่อเป็นมาตรการหนึ่งในการหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย

วิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ล้วนแต่เป็นวิธีที่ให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนในการปรับตัว แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนานตนเอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานของสังคมได้อย่างเหมาะสมโดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก เมื่อพิจารณาถึงร้อยละของคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำของเด็ก

และเยาวชน เปรียบเทียบกับคดีรับใหม่ทั่วประเทศนั้น พบว่า ลดลงเรื่อยมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2546 จนถึง ปี พ.ศ. 2549 แต่จะพบว่าร้อยละของคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำลดลงไม่มากนักในแต่ละปี สำหรับปี พ.ศ. 2550 พบว่ามีเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.92 จาก ร้อยละ 11.85 ในปี พ.ศ. 2549

ตารางที่ 1.2

จำนวนและร้อยละของคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำเปรียบเทียบ
กับคดีรับใหม่ทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2545-2550

ประเภทคดี	ปี พ.ศ.					
	2545	2546	2547	2548	2549	2550
คดีรับใหม่	35,285	29,915	33,308	36,080	48,218	51,128
คดีที่เป็นการกระทำ ความผิดซ้ำ	5,531	4,535	4,607	4,357	5,712	6,608
คิดเป็นร้อยละ	15.7	15.2	13.83	12.08	11.85	12.92

ที่มา: สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าเหตุใดที่ทำให้เด็กและเยาวชนยังคงกระทำผิดกฎหมาย ทั้งในการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยและผลการศึกษาต่าง ๆ จะพบว่ามิได้มีสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียว ที่จะสามารถอธิบายถึงพฤติกรรม การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ มาใช้ในการอธิบายการกระทำผิดทั้งในทางชีววิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา โดยสาเหตุส่วนใหญ่ที่ถูกนำมาอธิบายก็คือ การคบเพื่อน สัมพันธภาพในครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย ตลอดจนความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งนอกจากปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวถึงแล้ว ยังมีปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรศึกษา คือ การพิจารณาถึงอัตมโนทัศน์หรือความคิดเห็นที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเอง

อัตมโนทัศน์ (Self-concept) เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมของบุคคล การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไรนั้น ความรู้สึกเหล่านี้จะส่งผลต่อการกระทำและการแสดงออก ดังที่ Combs and Snygg (1959, p. 171) กล่าวว่าสิ่งที่

บุคคลคิดและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลนั้น ถูกกำหนดโดยแนวความคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นรับรู้เกี่ยวกับตนเองอย่างไร การรับรู้เกี่ยวกับตนเองจึงมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดพฤติกรรม ทั้งยังเป็นตัวแปรพื้นฐานที่จะกระทบกระเทือนต่อการรับรู้และพฤติกรรมของบุคคล ในทางกลับกันพฤติกรรมและการรับรู้ก็เป็นสิ่งที่มีผลต่อความคิดที่เกี่ยวกับตนเองเช่นกัน อัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลจะเป็นไปในด้านดีหรือไม่ดีนั้นจึงขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม

จากความสำคัญของอัตมโนทัศน์ดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้อัตมโนทัศน์ถูกหยิบยกขึ้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและการกระทำผิดของบุคคล จากการศึกษาพบความแตกต่างระหว่างอัตมโนทัศน์ของบุคคลที่กระทำผิดและบุคคลทั่ว ๆ ไป ดังเช่น Moon (อ้างถึงใน วราวุธ หิรัญยศิริ, 2548, น. 2) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเยาวชนที่กระทำผิดและเยาวชนทั่วไป พบว่า เยาวชนที่กระทำผิดมีอัตมโนทัศน์ต่ำกว่าเยาวชนทั่วไปในทุกด้าน เช่นเดียวกับ Welzeins (อ้างถึงใน วราวุธ หิรัญยศิริ, 2548, น. 3) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าอัตมโนทัศน์และพฤติกรรมและการกระทำผิดของบุคคลมีความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือ บุคคลที่มีระดับอัตมโนทัศน์สูงหรือการมองตนเองในแง่บวกจะมีพฤติกรรมและการกระทำผิดต่ำ ในทางกลับกันบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในระดับต่ำจะมีแนวโน้มของพฤติกรรมและการกระทำผิดสูง

ด้วยเหตุนี้ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองจึงกลายเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและแสดงพฤติกรรมไปตามการรับรู้ที่มีอยู่ สอดคล้องกับที่ Gottfredson & Hirschi; Wells & Rankin (อ้างถึงใน วราวุธ หิรัญยศิริ, 2548, น. 5) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ไว้ว่าความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในทางลบมีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมและการกระทำผิดของบุคคล ด้วยเหตุนี้การสร้างอัตมโนทัศน์ในทางบวกให้เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพราะพวกเขา กำลังเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต

อัตมโนทัศน์เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกระทำผิดของบุคคลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าหาคำตอบว่าอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร อัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความแตกต่างจากอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและอยู่ในระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยหรือไม่อย่างไร โดยการใช้แบบทดสอบอัตมโนทัศน์เป็นเครื่องมือในการศึกษา ตลอดจนการหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดอัตมโนทัศน์เหล่านี้ ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้เข้าใจความรู้สึกและการมองตนเองของเด็ก

และเยาวชนเหล่านี้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถที่จะนำไปปรับใช้กับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
 อัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในจิตใจ
 และการปรับเปลี่ยนความรู้สึกและการมองเห็นในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งต่อตัวเด็ก
 และเยาวชนที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ และยังเป็นสิ่งที่ช่วยลดปัญหาการ
 กระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เป็นปัญหาสำคัญในขณะนี้อีกด้วย

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดถือเป็นกลุ่มบุคคลที่ควรได้รับการพัฒนาและแก้ไขฟื้นฟู
 ที่เหมาะสม เพราะพวกเขายังคงเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป หากกระบวนการ
 ยุติธรรมดำเนินการควบคุมและมุ่งจับกุมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดตามกฎหมาย โดยปล่อยให้
 เป็นไปตามกระบวนการที่มีอยู่ และไม่เล็งเห็นความสำคัญของการบำบัดดูแลเด็กและเยาวชน
 เหล่านี้แล้ว ย่อมเป็นสิ่งผลักดันให้เด็กหวนกลับมากระทำผิดซ้ำ และอาจจะมีพฤติกรรมที่ร้ายแรง
 มากยิ่งขึ้น ซึ่งย่อมกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ดังนั้นแล้วพฤติกรรมการ
 กระทำผิดที่เกิดขึ้น จึงไม่สามารถพิจารณาได้จากพฤติกรรมแห่งคดีหรือมูลเหตุจูงใจของคดี
 เท่านั้น แต่ควรมีความละเอียดอ่อนมากยิ่งขึ้น โดยการให้ความสำคัญกับความรู้สึกนึกคิดและ
 ความรู้สึกที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเอง เพราะหากมองข้ามสิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นเหตุให้ความคิดต่อ
 ตนเองในทางลบกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมการกระทำ
 ผิดต่อไป

เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของ
 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นเด็กที่ถูกจับกุมและถูกควบคุมตัวในระหว่างการ
 สอบสวนหรือการพิจารณาคดี เด็กและเยาวชนเหล่านี้ถูกแยกจากครอบครัวและสังคมที่เขาเคยอยู่
 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อเด็กและเยาวชนโดยตรง หากเด็กเหล่านี้ได้รับการดูแล
 และให้คำแนะนำ ตลอดจนการปฏิบัติที่เหมาะสมย่อมทำให้พวกเขามีกำลังใจและมีโอกาสในการ
 กลับตนเป็นคนดี รวมถึงลดความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีที่เด็ก
 ต้องเผชิญและปฏิบัติตามกระบวนการที่มีอยู่ สำหรับเด็กอีกกลุ่มหนึ่งที่สำคัญ คือ เด็กและเยาวชน
 ที่ได้รับการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งพวกเขาได้รับการบำบัด แก้ไข พัฒนาพฤติกรรม
 และทัศนคติที่เหมาะสม และเข้าสู่การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยหรือก็คือ เด็กและเยาวชน
 เหล่านี้กำลังจะได้กลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมอีกครั้งหนึ่ง พวกเขาควรเป็นเด็กและเยาวชนที่ได้
 ปรับเปลี่ยนตนเอง ปรับเปลี่ยนทัศนคติไปในทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคม เพื่อลด
 การหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำและสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจถึงความรู้สึกนึกคิดที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเองหรืออัตมโนทัศน์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของพวกเขาว่ามีความคิด ความรู้สึก และมีความเชื่อเกี่ยวกับตนเองอย่างไร รวมทั้งมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความคิดความรู้สึกเหล่านี้ เพื่อวางแผนทางการพัฒนาที่ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม และมีอนาคตที่สดใสเหมือนกับเด็กและเยาวชนทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและสังคม กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

สมมติฐาน

1. เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีอัตมโนทัศน์ที่แตกต่างจากเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
2. ปัจจัยด้านครอบครัวและสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
3. ปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เป็นการศึกษาถึงอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร และเด็กและเยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมและอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ดังนี้

- 1) ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนชายบ้านเมตตา
- 2) สถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
- 3) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุขิตา
- 4) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา
- 5) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมและอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของครอบครัวและสังคมกับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
4. ทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) หมายถึง การรับรู้ถึงลักษณะประจำตัว ความสามารถ ค่านิยม และความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ตนได้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้จากการประเมินคุณลักษณะของตนเองตามแบบวัดอัตมโนทัศน์เทนเนสซี (The Tennessee Self-Concept Scale) ของวิลเลียม เอช ฟิทท์ (William H. Fitts) ในด้านต่าง ๆ 7 ด้าน คือ

1) อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย (Physical Self) คือ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะทางร่างกาย ทางเพศ สุขภาพ ความสามารถ และทักษะ

2) อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา (Moral-Ethical Self) ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม ความสัมพันธ์ที่มีต่อศาสนา ความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นคนดี คนไม่ดี และความพึงพอใจในศาสนาของตน

3) อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว (Personal Self) ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่า ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง และประเมินค่าบุคลิกภาพของตนเอง โดยไม่รวมลักษณะทางด้านร่างกายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น

4) อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว (Family Self) ความรู้สึกในคุณค่าและความพอใจในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว เป็นการแสดงถึงการรับรู้ว่าตนเองใกล้ชิดหรือห่างเหินจากครอบครัว

5) อัตมโนทัศน์ด้านสังคม (Social Self) ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับความมั่นใจและความเชื่อมั่นในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

6) อัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นคนอย่างไร

7) อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจในตนเอง (Self Satisfaction) ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง

ปัจจัยด้านครอบครัวและสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัวเด็กและเยาวชน ซึ่งมีอิทธิพลต่อค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน

ปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชน หมายถึง ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนต่อการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้แก่

ความคิดเห็นต่อการจัดบริการสังคมในด้านต่าง ๆ การบังคับใช้กฎระเบียบ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และการแก้ไขฟื้นฟูในเบื้องต้น

ปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หมายถึง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม ผลการฝึกอบรมที่มีต่อตนเอง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และปัญหาหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกอบรม

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด หมายถึง เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา และถูกจับกุม โดยอยู่ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว ภายใต้ความควบคุมดูแลของสถานพินิจเด็กและเยาวชน รวมถึงเด็กและเยาวชนที่ได้รับการฝึกและอบรมตามคำสั่ง/คำพิพากษาของศาล โดยอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่มีกำหนดการปล่อยตัวภายใน 1-3 เดือน

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู พัฒนา สงเคราะห์ และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี โดยรับตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจากพนักงานสอบสวนและจัดส่งเด็กและเยาวชนไปยังศูนย์/สถานแรกรับเด็กและเยาวชน โดยศูนย์/สถานแรกรับเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีหน้าที่ในการรับตัวเด็กและเยาวชนชาย/หญิงที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ด้วยการให้การอภิบาลดูแลเรื่องการกินอยู่หลับนอนของเด็กและเยาวชน จำแนกเด็กและเยาวชน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเบื้องต้น ซึ่งในที่นี้หมายถึง ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนชายบ้านเมตตา และสถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีหน้าที่ในการรับเด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลว่ากระทำความผิดและควรถูกควบคุมตัวไว้เพื่อให้การฝึกอบรม โดยมีระยะเวลาในการฝึกอบรมแตกต่างกันออกไปตามที่ศาลกำหนด ในที่นี้หมายถึง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุขิตา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี